

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jméno autora: Mgr. Jan Vrba

Název rigorózní práce: Derivativní nabývání obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným

Rozsah rigorózní práce: 89 stran vlastního textu

Autor zvolil pro svou rigorózní práci téma Derivativní nabývání obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným. Tuto volbu autor odůvodňuje tím, že se chce vyhnout opakování častých a širokých témat jako například smlouva o převodu obchodního podílu (s. 5). Cílem práce přitom podle autora není „do detailu rozebrat všechny formální a obsahové náležitosti převodů a přechodů obchodních podílů“, ale vyzdvihnout sporná místa a věnovat se opomíjené úpravě dědění obchodního podílu (s. 6).

Volbu tématu považuji za nepřilíživě vhodnou. Jedná se o téma široké, což se nevyhnutelně promítá do nedostatečné hloubky zpracování jednotlivých způsobů nabývání obchodního podílu. Práce je nepochybně cenným zdrojem informací o literatuře a judikatuře, která se vztahuje k dané problematice. Negativně ovšem vnímám skutečnost, že autor přináší do dané problematiky jen málo nového. Důkladné analýzy zpravidla chybí, autor se často omezuje na to, že se „připojuje“ k názoru tam uvedenému, aniž by takový závěr odůvodnil (např. s. 13), popř. uvádí, že „argumenty pro opačné rozhodnutí by se také našly“, aniž by je ovšem představil (např. s. 50).

Autor svou práci strukturuje do čtyř částí (dále úvod a závěr). Po krátkém vymezení obchodního podílu (I.) se stručně zabývá originárním nabytím obchodního podílu (II.), za kterým následuje stěžejní část práce věnovaná derivativnímu nabytí obchodního podílu (III.). Hlavní důraz je dle očekávání (i úvodních slov autora) kladen na smlouvu o převodu obchodního podílu. V této části je překvapivě zahrnuto i vydržení obchodního podílu (3.4.), byť je vydržení tradičně řazeno mezi originární způsoby nabytí vlastnického práva. Přestože rozumím snaze autora poukázat na nekonzistentnost rozhodování Nejvyššího soudu ČR v otázce analogické aplikace právní úpravy věci na obchodní podíl, nejeví se mi takové podřazení jako vhodné. Naopak pozitivně hodnotím rozpracování problematiky dědění obchodního podílu (3.7.1.). Práce je uzavřena pojednáním o derivativním nabývání obchodního podílu podle nové právní úpravy (IV.). Nové právní úpravě (tj. zákonu o obchodních korporacích, popř. relevantním ustanovením nového občanského zákoníku) věnuje autor jen velmi málo místa (cca šest stran). To považuji vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o platnou součást našeho právního řádu, která má nabýt účinnosti 1. 1. 2014, za nedostatečné. Spíše jako formální nepřesnost vnímám fakt, že autor i v této části nadále pracuje s pojmem obchodní podíl, byť zákon o obchodních korporacích používá jen označení podíl.

Uvedené dělení považuji (s výše uvedenými výtkami) za přehledné a vyhovující.

Autor při zpracování práce vychází ze zákonného textu, upozorňuje na mezery a sporné momenty a ty se snaží doplnit (vyjasnit) závěry soudů a názory obsaženými v literatuře. Vychází přitom téměř výlučně z českých zdrojů. Výjimkou je ojedinělé zařazení výkladu o slovenské úpravě a judikatuře

(s. 39), aniž by ovšem z uvedeného byly vyvozeny důsledky pro české právní prostředí. Nedostatek hlubší analýzy zakončené vlastními závěry, které by byly podepřeny argumenty, byl vytčen již výše.

V jednotlivostech pak z obsahového hlediska vytýkám autorovi zejména následující:

- Některá tvrzení jsou v rozporu se zněním současné úpravy. Autor například na s. 10 uvádí: „S ohledem na to, že podíl vyjadřuje „kvalitu“ vztahu společníka vůči společnosti jakožto odlišnému subjektu, nemůže společnost dle ust. § 120 ObchZ vlastnit svůj obchodní podíl.“ V dalších částech práce nicméně sám autor (správně) připomíná, že se uvolněný obchodní podíl stává majetkem společnosti a s tímto závěrem v práci taktéž dále pracuje (s. 70).
- Autor uvádí, že zvýšení základního kapitálu s účastí osoby, která dosud není společníkem ve společnosti, předpokládá, že dosavadní společníci nevyužijí přednostního práva k účasti na zvýšení základního kapitálu společnosti (s. 13), aniž by nicméně zohlednil, že toto se týká pouze peněžitých vkladů (§ 143 ObchZ).
- Autor se zabývá otázkou, zda opomenutí označení funkce osoby, která smlouvu o převodu obchodního podílu podepsala, zakládá neplatnost dané smlouvy (s. 21). Přitom nicméně přehlídí, že označení funkce není povinnou součástí podpisu (§ 66 odst. 7 ObchZ).
- Autor dále uvádí, že by v případě, kdy smlouvu podepisuje prokurista, neuvedení doložky o prokure založilo neplatnost takové smlouvy (s. 21). Tato otázka není nesporná [převažující část literatury se kloní k závěru, že takové opomenutí neznámá, že se nejednalo o podpis prokuristy (např. Štenglová, I. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář., 13. vyd., C.H.Beck 2010, s. 47)]. Hlavní výtka nicméně směřuje k tomu, že autor nezohledňuje skutečnost, že prokurista pravidelně nebude oprávněn podepisovat smlouvu o převodu obchodního podílu (neboť se obvykle nejedná o úkon, k němuž dochází při provozu podniku).
- Za sporné považuji závěry autora stran § 196a odst. 3 ObchZ (s. 42). Převody obchodního podílu pravidelně nejsou činěny v rámci běžného obchodního styku, snad s výjimkou společností, pro které je zakládání společností a jejich prodej hlavní náplní jejich podnikatelské činnosti.
- Autor uvádí, že ustanovení § 114 odst. 3 ObchZ je v rozsahu, v jakém zakládá dlužnickou solidaritu ve vztahu k povinnosti splatit vklad, nadbytečné a dostačuje pravidlo obsažené v § 139 odst. 1 OZ (s. 48). Přitom ovšem opomenul, že obchodní podíl podle stávající úpravy není věcí (byť si je této skutečnosti vědom a ve své práci ji opakovaně připomíná).
- Za minimálně sporný považuji závěr, že obchodní podíl, který byl pořízen ze společného jmění manželů, může převést i manžel, který není společníkem (předpokladem je souhlas druhého manžela – společníka, s. 55).
- V části věnované nabytí obchodního podílu od nevlastníka autor připomíná novou úpravu, podle které bude moci být podíl vtělen do cenného papíru. V této souvislosti autor argumentuje § 20 zákona o cenných papírech, aniž by zohlednil, že tento zákon bude novým občanským zákoníkem zrušen (§ 3080 č. 187 NOZ).

Z formálního hlediska je nutné rigorózní práci vytknout velmi časté překlepy. Příkladem může být s. 6 (...kapitolu, které seznámí...), s. 7 (...stejný názor sídlí i Nejvyšší soud ...), s. 8 (po celou dobu), s. 9 (v

této kapitola zmínka), s. 12 (Dle § 135 a § 135 ZOK...), s. 19 (...fakultativní ujednání stan...), s. 30 (...mělo být řešeno možnost...; ... měly být vytečeny meze...) či s. 32 (nabývání obchodního práva namísto nabývání vlastnického práva). Nedostatky lze nalézt rovněž v interpunkci a stylistice.

Citace použitých zdrojů jsou provedeny korektně; jen výjimečně zapomíná autor odkazovat na citované zdroje (např. s. 41 hned dvakrát v souvislosti s odkazem na názory doc. I. Štenglové). Nejednotná je nicméně citace jiných autorů v textu. Částečně jsou uváděny s tituly (někdy chybnými – viz JUDr. Štenglová, s. 74), částečně bez takových titulů (např. Holejšovský, s. 66).

Rušivě působí nejednotné používání zkratk (s.r.o., většinou však SRO) či označení Nejvyššího soudu (zatímco jinde Nejvyššího soudu ČR; označení Nejvyšší soud je potom použito i pro Nejvyšší soud SR, s. 39).

Přes výše uvedené výtky se přikláním k názoru, že autor prokazuje hlubší znalosti zkoumané problematiky a schopnost samostatně pracovat s textem zákona, odbornou literaturou a judikaturou a splňuje tak požadavky kladené na rigorózní práce. Práci proto **doporučuji** k ústní obhajobě.

V Praze dne 18. 10. 2013

JUDr. Lucie Josková, Ph.D., LL.M.
Oponent rigorózní práce